

Raadsinformatiebrief

Datum	1 oktober 2024	Zaaknummer	2674785
		Portefeuille	Zorg, volksgezondheid en wonen
			H.J. Compagne
Onderwerp	Regionaal plan van aanpak Dakloosheid Meierij en Bommelerwaard		

Behandeling in commissie

Niet van toepassing

Kennisnemen van:

Regionale aanpak dakloosheid

Aanleiding

In december 2022 is landelijk het Nationaal Actieplan Aanpak Dakloosheid ondertekend. De VNG heeft namens de gemeenten samen met drie ministeries, de woningcorporaties, vertegenwoordigers van dakloze inwoners en de MO-aanbieders afgesproken om gezamenlijk dakloosheid terug te dringen. Iedere gemeente heeft de opdracht om een lokale aanpak vast te stellen. In de samenwerkregio Meierij en Bommelerwaard op het gebied van maatschappelijke opvang is bijgevoegde aanpak vastgesteld, met verschillende regionale en lokale actiepunten.

Als je dak- of thuisloos bent, gaat alle tijd en energie naar het vinden van onderdak. Wellicht waren schulden, het verliezen van een baan of beëindiging van een relatie de aanleiding. We zien ook dat door dak- en thuisloosheid basale zaken van zelfredzaamheid onder grote druk komen te staan. Onze regio heeft op het gebied van dakloosheid en maatschappelijke opvang/ beschermd wonen een stevige ontwikkeling in gang gezet. Daar geloven we in en gaan we mee door. Ook de woonzorgvisie, die u verleden week in uw raad heeft vastgesteld, levert een bijdrage aan het voorkomen van dakloosheid. Denk bijvoorbeeld aan het Wonen eerst principe, waarover zowel in deze aanpak als in de woonzorgvisie wordt gesproken.

Kernboodschap

Het doel van de aanpak is dak- en thuisloosheid aanzienlijk te verminderen en we doen dat door gezamenlijke inzet vanuit de domeinen wonen, zorg en inkomen. Dit gaat verder dan het bieden van maatschappelijke opvang. In 2019 is de Regiovisie Beschermd Wonen en Maatschappelijke opvang vastgesteld, waarmee een aanzienlijke transformatie van de maatschappelijke opvang op gang is gekomen. De hoofdbeweging is:

- Van curatief naar preventief
- Van grootschalig naar kleinschalig

- Van stad naar regio
- Van opvang naar wonen

De gedachte hierachter is dat dakloosheid vaak als sociaal probleem wordt gezien, terwijl in de kern het grootste probleem het gebrek aan passende huisvesting is. We merken dat herstel begint met een (t)huis. De paradigma-shift “van opvang naar wonen” is ook de kern van het Nationaal Actieplan aanpak dakloosheid, waar wij vanuit onze regio via onder andere de directeur van MO Den Bosch een aanzienlijke bijdrage hebben geleverd. De drie inhoudelijke actielijnen van het Nationaal Actieplan gaan over 1. Zorgen voor een bestaansminimum, 2. Preventie en 3. Wonen.

Specifiek op het beleidsterrein wonen is in het voorliggende actieplan vastgelegd waar alle zeven gemeenten de komende jaren op aan te spreken zijn. Bijvoorbeeld dat elke gemeente in principe zelf de verantwoordelijkheid neemt voor eigen dak- en thuisloze inwoners. En dat iedere gemeente met de woningcorporaties werkt aan het beschikbaar komen van extra woningvoorraad, met name ook voor groepen met grote kans op woononzekerheid. Lokaal zie je dit in Meierijstad terugkomen in onze lokale woonzorgvisie.

Van maatschappelijke opvang algemeen naar focus op doelgroep

Iedereen die in de regio Meierij en Bommelerwaard dak- of thuisloos dreigt te raken, krijgt in principe ondersteuning. We streven naar maatwerk per individu. In het plan stellen we wel een aantal prioriteiten:

1. Vergroten woonzekerheid voor iedereen
2. Niemand slaapt ongewild buiten
3. Niemand verblijft langer in de opvang dan noodzakelijk
4. Niemand wordt ontslagen uit een instelling zonder vervolg
5. Verminderen dakloosheid onder jong-volwassenen
6. Verminderen dakloosheid kinderen
7. Afspraken over (EU-)arbeidsmigranten.

Deze prioritering is afgeleid van de praktijk en de uitkomsten ETHOS. Per prioriteit beschrijven we waar we al aan werken en mee doorgaan en wat we nieuw oppakken.

Van de straat en kortdurend in de opvang

Onze ambitie is dat er geen inwoners meer dakloos zijn in 2030. Dat brengt ook dilemma's met zich mee. Vanuit medemenselijkheid vinden we dat niemand op straat hoeft te leven. Tegelijkertijd hebben we ook niet de ruimte en middelen om eenieder die zich meldt ondersteuning en huisvesting te bieden. We werken aan het verbeteren van informatieverstrekking, zodat dakloze inwoners weten waar ze terecht kunnen voor (hulp)vragen.

We zijn volop bezig met de transformatie van de maatschappelijke opvang en daar gaan we mee door. Ook hier onderzoeken we wat de mensen nodig hebben als zij zich melden. Inwoners melden zich in de eigen gemeente en worden niet direct naar de centrumgemeente verwezen. Ook wordt geëxperimenteerd met initiatieven zoals Onder de Pannen om meer woonruimte beschikbaar te stellen. Alleen hierdoor voorkomen en verkorten we dakloosheid. Inmiddels is er in elke gemeente tenminste één kleinschalige opvang en/of zijn er afspraken met de corporatie over Wonen eerst.

Naast samenwerking met woningcorporaties is er intensieve samenwerking met zorgaanbieders. We zien dat een aanzienlijke groep inwoners met complexe zorgvraag zich meldt bij de

maatschappelijke opvang, omdat ze uitvallen bij zorgaanbieders of daar niet terecht kunnen. De maatschappelijke opvang is wellicht beter dan de straat, maar het is geen plaats waar zij passende zorg ontvangen.

Voorkomen en verkorten dakloosheid jongvolwassenen en kinderen

In de ETHOS-telling kwamen twee groepen duidelijk naar voren, te weten de jongvolwassenen en de groep thuisloze kinderen. De eerste groep was al bekend bij de uitvoering, maar in de ETHOS-telling kreeg deze groep een gezicht en werd de omvang duidelijk. Met de corporaties maken alle gemeenten afspraken hoe de beschikbare woonvoorraad voor de jongvolwassenen kan worden vergroot. Daarnaast intensiveren we de samenwerking met de jeugdhulp. Vanuit jeugdhulp zijn afspraken gemaakt over de wijze waarop toekomstplannen worden gemaakt voor jongeren vanaf 16 jaar die verblijven in een verblijfsvoorziening jeugdhulp. De aansluiting op het woon- en zorgdomein volwassenen moet beter, zodat er tijdiger en soepeler wordt geanticipeerd op de overgang naar wonen of volwassenzorg.

Kinderen die (dreigend) dak- of thuisloos zijn, zijn lang een onzichtbare groep geweest. In landelijke tellingen worden dakloze inwoners onder de 18 jaar niet meegenomen. Voor deze groep en hun ouders moeten echt nog stappen worden gezet.

Ook hier is het verbeteren van de aansluiting van het jeugd- en volwassendomein noodzakelijk. Bijvoorbeeld in de signalering en doorverwijzing bij bijvoorbeeld consultatiebureaus, onderwijs of maatschappelijk werk. Bij een grote groep kinderen is de relatieproblematiek van ouders de aanleiding (geweest) voor thuisloosheid. Vanuit het jeugdhulpdomein lopen projecten gericht op het voorkomen van complexe scheidingen. De wooncomponent is daar bijna altijd onderdeel van. Door de krachten te bundelen, willen we hier verschil gaan maken.

Communicatie

De raadsinformatiebrief wordt verstrekt aan de raad en is daarmee openbaar.

Participatie

Als onderdeel van het opstellen van het regionaal actieplan is een klankbordgroep gestart van inwoners met ervaringskennis. Zij vertellen over hun ervaringen en geven adviezen voor de uitwerking. Dit sluit aan bij de opdracht van het Nationaal Actieplan waarin het betrekken van mensen met ervaringskennis als voorwaarde wordt gesteld. We bespreken met hen hoe we dat de komende jaren verder vormgeven.

Duurzaamheid

Met het Nationaal actieplan en regionaal actieplan maken we een omslag. De omslag van dakloosheid als sociaal probleem naar dakloosheid als woonprobleem is in onze visie een duurzamer keuze voor inwoners die het betreft. En ook duurzamer in financiële zin. Wij hebben in de regio al de omslag gemaakt dat inwoners zoveel mogelijk in de eigen gemeente worden opgevangen, in een woning of kleinschalige opvang. De tijd dat inwoners dan op de gemeenschap moeten leunen is daardoor korter en de begeleiding effectiever.

Financiën

De gemeente 's-Hertogenbosch ontvangt als centrumgemeente voor de regio Meierij en Bommelerwaard zowel reguliere rijksmiddelen MO (voor de realisatie van voorzieningen) als transformatiemiddelen (naar aanleiding van het landelijk actieplan). Deze transformatiemiddelen

worden jaarlijks opgenomen in de meerjarenbegroting Beschermd Wonen en Maatschappelijke opvang. Zowel in 2023 als in 2024 zijn deze transformatiemiddelen ingezet voor de transformatie van de MO-voorzieningen en als aanvulling op de tekorten die we daarop hebben. In de meerjarenbegroting is jaarlijks te besluiten hoe deze middelen worden ingezet. Vooralsnog wordt het actieplan uitgevoerd binnen de reeds afgesproken reguliere afspraken op het gebied van MO, beschermd wonen, zorg & veiligheid of bijvoorbeeld wonen of jeugdhulp.

Planning

We gaan de voortgang van dit plan van aanpak jaarlijks monitoren. We zullen bijstellen waar dat nodig is. Het streven is om in 2027 opnieuw een ETHOS-telling uit te voeren.

Bijlage(n)

- Regionaal plan van aanpak Dakloosheid Meierij en Bommelerwaard

Ter inzage documenten

Met vriendelijke groet,

Burgemeester en wethouders van de gemeente Meierijstad

De secretaris,

De burgemeester,

Drs. M.J.M. Meertens

ir. C.H.C. van Rooij